מהדורה למורה – מפתח תשובות

מטרות הדף:

- לזהות ולהבחין בין מרכיבי מבנה סיפור: פתיחה, התפתחות, שיא, סיום
- לתכנן ולכתוב סיפור שלם ומגובש המבוסס על גירוי כתיבה נתון (משפט או קוביות)
- להעשיר את הכתיבה באמצעות מילות קישור מגוונות ושפה תיאורית-חושית
- לפתח יכולת הערכה עצמית של טקסט כתוב לפי קריטריונים ברורים

גרסת עולים חדשים – מילון מילים בראש הדף, משפטים קצרים ושפה פשוטה. אפשר לאפשר מילון אישי ועבודה בזוגות.

חלק א' – פרק 1 • גלגל הפתיחות: פתיחה, סוף ותפנית – היכרות עם הכלי

- 1. ב – פתיחה, סוף או תפנית לאמצע
- 2. ד – שישה
- 3. ג – שירה לירית
- 4. ג – משפטים ספרותיים רב-שכבתיים

חלק ב' – פרק 1 • גלגל הפתיחות: פתיחה, סוף ותפנית – תרגול והשלמה

- 1. אמצע
- 2. סיום

חלק ג' – פרק 1 • גלגל הפתיחות: פתיחה, סוף ותפנית – התאמה וסידור

- 1 – ג (מסע או דרך אל הבלתי נודע)
- 2 – ד (תעלומה שיש לפענח)
- 3 – א (עולם עם קסם או יצורים דמיוניים)
- 4 – ה (עלילה המתרחשת בתקופה מהעבר)
- 5 – ב (אירוע המתרחש בסביבה מוכרת ושגרתית)

חלק ד' – פרק 2 • קוביות סיפור והר הסיפור – היכרות עם המושגים

- 1. א – דמות, מקום ובעיה
- 2. ג – 6
- 3. א – לנעול קובייה אחת ולהטיל את השאר
- 4. א – הרגע הכי מותח או מרגש בעלילה

חלק ה' – פרק 2 • קוביות סיפור והר הסיפור – בניית עלילה משולבת

- 1. נמלה
- 2. הסתבכות
- 3. הסתבכות
- 4. סיום

חלק ו' – פרק 2 • קוביות סיפור והר הסיפור – התאמה וסדר נכון

- 1 – ד (היכרות עם הדמות, המקום והזמן)
- 2 – ה (משהו קורה ומניע את העלילה קדימה)
- 3 – א (הבעיה מסתבכת והמתח גובר)
- 4 – ג (הרגע הכי דרמטי ומתוח בסיפור)
- 5 – ו (הדמות מוצאת דרך להתמודד עם הבעיה)
- 6 – ב (סגירת הסיפור ואיך הדברים השתנו)

חלק ז' – פרק 3 • מחסן מילים: מילות קישור ושפה תיאורית – זיהוי בסיסי

- 1. ב – אבל
- 2. ב – תוצאה
- 3. ב – תנאי
- 4. ב – רגש
- 5. א – לחש

חלק ח' – פרק 3 • מחסן מילים: מילות קישור ושפה תיאורית – התאמה לפי תפקיד

- 1 – ב (ניגוד)
- 2 – ג (תוצאה)
- 3 – ד (תנועה)
- 4 – ה (הוספה)
- 5 – א (תוצאה)

חלק ט' – פרק 3 • מחסן מילים: מילות קישור ושפה תיאורית – כתיבה יצירתית

1. למשל: 'הוא לחש שהוא מפחד' / 'הוא גמגם שהוא מפחד' – הפועל מחליף את המילה הכללית 'אמר' ומוסיף מידע על הרגש.
2. למשל: 'הלב שלו החסיר פעימה כששמע את השם שלו.
3. משפט ראשון עם האירוע, משפט שני עם תוצאתו, מחוברים במילת תוצאה מתאימה.
4. מילות קישור מגוונות מבהירות את הקשר בין הרעיונות (זמן, סיבה, תוצאה) והופכות את הטקסט לברור ועשיר יותר.

חלק י' – פרק 4 • מחברת הכתיבה: תכנון, כתיבה ובדיקה – היכרות עם התהליך

1. נכון – חלק א' כולל דמויות, מקום, זמן, בעיה, שיא ופתרון
2. נכון – הרשימה כוללת 8 תבחינים, מהחיבור למשפט ועד בדיקת כתיב
3. לא נכון – התהליך המוצע מתחיל דווקא בתכנון מסודר של רכיבי הסיפור

חלק י"א – פרק 4 • מחברת הכתיבה: תכנון, כתיבה ובדיקה – הכרת הרכיבים

1. ב – מחיר הספר

חלק י"ב – פרק 4 • מחברת הכתיבה: תכנון, כתיבה ובדיקה – השלמות והתאמות

1. ג'
2. 3

חלק י"ג – פרק 4 • מחברת הכתיבה: תכנון, כתיבה ובדיקה – התאמת שאלות לרכיבים

1 – ד (מי בסיפור, איך הן נראות ומה הן רוצות)
2 – ג (איפה זה קורה, מה רואים שומעים ומריחים)
3 – ו (מתי מתרחש הסיפור - בוקר, לילה, עבר או עתיד)
4 – ב (מה משתבש ומה הדמות צריכה להשיג)
5 – א (הרגע הכי מותח או מרגש בסיפור)
6 – ה (איך הבעיה נפתרת ומה השתנה בסוף)

חלק י"ד – פרק 5 • מאגר המשפטים: סוגות, שכבות וניתוח – היכרות עם המאגר

1. א – 160
2. ב – 10
3. א – משפטים ספרותיים רב־שכבתיים

חלק ט"ו – פרק 5 • מאגר המשפטים: סוגות, שכבות וניתוח – תשובות אמת/שקר

1. נכון – האתר מאפשר סינון לפי סוגה, שכבה וסוג המשפט (פתיחה/סוף/תפנית).
2. לא נכון – כל משפט משויך לסוגה אחת מסוימת, כמו הרפתקה או מדע בדיוני.
3. נכון – באתר מצוינים 50 תפניות בנוסף לפתיחות ולסופים.

חלק ט"ז – פרק 5 • מאגר המשפטים: סוגות, שכבות וניתוח – השוואת שכבות כתיבה

1. הרפתקה
2. תיכון
3. פרשנות

חלק י"ז – פרק 5 • מאגר המשפטים: סוגות, שכבות וניתוח – ניתוח והשוואה

1. א – משפט התיכון מרמז על כמה פרשנויות אפשריות ויוצר אי־ודאות, ואילו משפט היסודי מציג מצב ברור ומוחשי

חלק י"ח – פרק 6 • כתיבה יוצרת: מהרעיון לסיפור שלם – הכרת הכלים והמבנה

1. ב – פתיחה, אירוע, הסתבכות, שיא, פתרון, סיום
2. ב – דמות, מקום, בעיה
3. ג – ניגוד

כרטיס יציאה – מה לחפש

- יש לבדוק נוכחות ברורה של ארבעת מרכיבי המבנה, ושהשיא מהווה נקודת מפנה אמיתית בעלילה
- יש לאתר לפחות שלוש מילות קישור ממשפחות שונות (זמן, ניגוד, סיבה וכד') ולפחות שני תיאורים חושיים או דימוי אחד
- יש לוודא שהעלילה נאמנת לרעיון המקורי (הדמות, המקום, הבעיה או המשפט) ולא סוטה ממנו ללא הצדקה

טיפים להפעלה:

- מומלץ לחלק את החוברת לשלושה עד ארבעה מפגשים: מבנה ומילות קישור במפגש אחד, תכנון וכתיבה במפגש שני, בדיקה ושכתוב במפגש שלישי
- לתלמידים מתקשים אפשר להשתמש בגרסת חנ"מ עם משפטים קצרים יותר ומשימות כתיבה במקטעים קטנים
- לתלמידים עולים חדשים מומלץ להיעזר במילון בהקשה ובמחסן המילים לפני תחילת הכתיבה העצמאית
- כדאי לעודד שכתוב: אחרי מילוי כרטיס הבדיקה העצמית, לתת הזדמנות לשפר קטע אחד בסיפור לפי הממצאים

חוברת תרגול – פותחים סיפור · סוגרים סיפור

✍️ פותחים סיפור · סוגרים סיפור

תיכון · עולים חדשים

תוכן החוברת

1. פרק 1 – גלגל הפתיחות: פתיחה, סוף ותפנית
2. פרק 2 – קוביות סיפור והר הסיפור
3. פרק 3 – מחסן מילים: מילות קישור ושפה תיאורית
4. פרק 4 – מחברת הכתיבה: תכנון, כתיבה ובדיקה
5. פרק 5 – מאגר המשפטים: סוגות, שכבות וניתוח
6. פרק 6 – כתיבה יוצרת: מהרעיון לסיפור שלם

שם: _____ כיתה: _____

יצרה: רוית ראש בן ישי

חוברת תרגול – פותחים סיפור • סוגרים סיפור

חוברת התלמיד/ה עולים חדשים

שם: _____ **כיתה:** _____ **תאריך:** _____

בחוברת הזאת נלמד לכתוב סיפור קצר, שלב אחרי שלב. נעבוד לפי הסדר של הפרקים. בכל תרגיל נכתוב קצת, ובסוף נבדוק את מה שכתבנו.

📖 מילון קטן:

משפט השראה	משפט פתיחה, סוף או תפנית שמשמש נקודת זינוק לכתיבת סיפור
תפנית	אירוע מפתיע שמשנה את כיוון העלילה באמצע הסיפור
הר הסיפור	מבנה עלילה הכולל פתיחה, אירוע, הסתבכות, שיא, פתרון וסיום
מילות קישור	מילים שמחברות בין משפטים ורעיונות לפי תפקיד: זמן, סיבה, ניגוד ועוד
שפה תיאורית	תיאור חושי ועשיר שמחליף ניסוח כללי וגורם לקורא לדמיין את הסצנה
דימוי	השוואה בין שני דברים באמצעות מילת דימוי כמו 'כמו' או 'כ-'
דמות	הגיבור או הגיבורה שדרכם מסופר הסיפור, עם רצונות ומטרות
שיא	הרגע המתוח או המרגש ביותר בעלילה, לפני הפתרון
מחוון	כלי הערכה עם קריטריונים ברורים לבדיקת איכות הכתיבה
טיוטה	גרסה ראשונה של טקסט כתוב, שעוברת בדיקה ושיפור

1 חלק א' – פרק 1 • גלגל הפתיחות: פתיחה, סוף ותפנית – היכרות עם הכלי

הקיפו את התשובה הנכונה.

1. מה מגרילים בגלגל?

א) רק משפטי פתיחה ב) פתיחה, סוף או תפנית לאמצע ג) רק משפטי סיום ד) רק שמות של דמויות

2. כמה חלקים יש בהר הסיפור?

א) שלושה ב) ארבעה ג) חמישה ד) שישה

3. איזו סוגה לא מופיעה באתר?

א) מתח ובלשי ב) מדע בדיוני ג) שירה לירית ד) אגדה ומשל

4. מה מאפיין את המשפטים במסלול תיכון רגיל?

א) ניקוד מלא ב) משפטים קצרים ומוחשיים ג) משפטים ספרותיים רב-שכבתיים

ד) מילון בהקשה לכל מילה

2 חלק ב' – פרק 1 • גלגל הפתיחות: פתיחה, סוף ותפנית – תרגול והשלמה

השלימו את המילה החסרה.

1. כשבוחרים באפשרות 'פתיחה וסוף' בגלגל, המשימה היא לכתוב את ה_____ שביניהם.

2. הרצף הנכון בהר הסיפור הוא: פתיחה, אירוע, הסתבכות, שיא, פתרון, _____ .

3 חלק ג' – פרק 1 • גלגל הפתיחות: פתיחה, סוף ותפנית – התאמה וסידור

התאימו: כתבו ליד כל מספר את האות המתאימה מהעמודה השמאלית.

1. הרפתקה	____	**א.** עולם עם קסם או יצורים דמיוניים
2. מתח ובלשי	____	**ב.** אירוע המתרחש בסביבה מוכרת ושגרתית
3. פנטזיה	____	**ג.** מסע או דרך אל הבלתי נודע
4. היסטורי	____	**ד.** תעלומה שיש לפענח
5. יומיום בבית הספר	____	**ה.** עלילה המתרחשת בתקופה מהעבר

4 חלק ד' – פרק 2 • קוביות סיפור והר הסיפור – היכרות עם המושגים

הקיפו את התשובה הנכונה.

1. מה מטילים בקוביות הסיפור?

(א) דמות, מקום ובעיה (ב) זמן, מקום וסוף (ג) דמות, זמן ופתרון (ד) מקום, שיא וסיום

2. כמה שלבים יש בהר הסיפור?

(א) 4 (ב) 5 (ג) 6 (ד) 7

3. מה אפשר לעשות כדי לשמור קובייה שאהבתם?

(א) לנעול קובייה אחת ולהטיל את השאר (ב) להטיל את כל הקוביות מחדש תמיד

(ג) לבחור רק דמות בלי מקום ובעיה (ד) אי אפשר לשנות כלום

4. מה קורה בשלב ה'שיא'?

(א) הרגע הכי מותח או מרגש בעלילה (ב) ההיכרות הראשונה עם הדמויות (ג) סיום רגוע של הסיפור

(ד) תיאור המקום בלבד

5 חלק ה' – פרק 2 • קוביות סיפור והר הסיפור – בניית עלילה משולבת

השלימו את המילה החסרה.

1. בדוגמה באתר, קוביית הדמות הראתה _____ עם חלום גדול

2. השלב שבו מתגלה הבעיה או המכשול המרכזי בסיפור נקרא _____

3. לפני ה'שיא' ואחרי ה'אירוע' נמצא בהר הסיפור השלב _____

4. השלב האחרון בהר הסיפור, אחרי שהבעיה נפתרת, נקרא _____

6 חלק ו' – פרק 2 • קוביות סיפור והר הסיפור – התאמה וסדר נכון

התאימו: כתבו ליד כל מספר את האות המתאימה מהעמודה השמאלית.

1. פתיחה	____	**א.** הבעיה מסתבכת והמתח גובר
2. אירוע	____	**ב.** סגירת הסיפור ואיך הדברים השתנו
3. הסתבכות	____	**ג.** הרגע הכי דרמטי ומתוח בסיפור

4. שיא	____	**ד.** היכרות עם הדמות, המקום והזמן
5. פתרון	____	**ה.** משהו קורה ומניע את העלילה קדימה
6. סיום	____	**ו.** הדמות מוצאת דרך להתמודד עם הבעיה

7 חלק ז' – פרק 3 • מחסן מילים: מילות קישור ושפה תיאורית – זיהוי בסיסי

הקיפו את התשובה הנכונה.

1. איזו מילה מתאימה למשפט מנוגד?

א) לכן ב) אבל ג) בנוסף ד) מאז

2. המילה 'כתוצאה מכך' שייכת לקבוצת:

א) סיבה ב) תוצאה ג) תנאי ד) ניגוד

3. המילה 'אילו' משמשת בעיקר לציון:

א) זמן ב) תנאי ג) הוספה ד) ניגוד

4. הביטוי 'התמלא גאווה' מתאר:

א) תנועה ב) רגש ג) חוש ד) מזג אוויר

5. במקום לכתוב 'אמר', אפשר להשתמש בפועל דיבור כמו:

א) לחש ב) רץ ג) חשב ד) ראה

8 חלק ח' – פרק 3 • מחסן מילים: מילות קישור ושפה תיאורית – התאמה לפי תפקיד

התאימו: כתבו ליד כל מספר את האות המתאימה מהעמודה השמאלית.

1. לעומת זאת	____	**א.** תוצאה
2. בעקבות זאת	____	**ב.** ניגוד
3. זינק	____	**ג.** תוצאה
4. יתרה מזאת	____	**ד.** תנועה
5. כך ש	____	**ה.** הוספה

9 חלק ט' – פרק 3 • מחסן מילים: מילות קישור ושפה תיאורית – כתיבה יצירתית

כתבו תשובה מלאה במשפטים שלמים.

1. כתבו פעמיים את המשפט 'הוא אמר שהוא מפחד', כל פעם עם פועל דיבור אחר ממחסן המילים, כך שהרגש יהיה ברור יותר.

2. כתבו משפט אחד שמתאר רגש בלי להשתמש במילה 'הרגיש', באמצעות שפת גוף או תגובה פיזית.

3. בחרו תפנית מהאתר (למשל: דמות מגלה סוד) וכתבו שני משפטים המחוברים במילת תוצאה כמו 'לכן' או 'כתוצאה מכך'.

4. הסבירו במשפט אחד מדוע שימוש במגוון מילות קישור (ולא רק 'ו' ו'אבל') משפר סיפור.

10 חלק י' – פרק 4 • מחברת הכתיבה: תכנון, כתיבה ובדיקה – היכרות עם התהליך

סמנו ✔ נכון או ✘ לא נכון.

#	משפט	✔ נכון	✘ לא נכון
1	חלק א' במחברת הכתיבה נקרא 'מתכננים' וכולל שישה רכיבים לתכנון הסיפור	☐	☐
2	רשימת התבחינים בחלק ג' כוללת 8 סעיפים לבדיקה עצמית	☐	☐
3	אפשר לכתוב סיפור טוב בלי לתכנן מראש דמויות, מקום וזמן	☐	☐

11 חלק י"א – פרק 4 • מחברת הכתיבה: תכנון, כתיבה ובדיקה – הכרת הרכיבים

הקיפו את התשובה הנכונה.

1. מה לא מופיע בחלק התכנון?

א) דמויות ב) מחיר הספר ג) זמן ד) בעיה

12 חלק י"ב – פרק 4 • מחברת הכתיבה: תכנון, כתיבה ובדיקה – השלמות והתאמות

השלימו את המילה החסרה.

1. בחלק _____ בודקים את הסיפור לפי רשימת תבחינים ומחוון

2. לפי רשימת התבחינים, כדי שהסיפור יזרום יש להשתמש בלפחות _____ מילות קישור שונות

13 חלק י"ג – פרק 4 • מחברת הכתיבה: תכנון, כתיבה ובדיקה – התאמת שאלות לרכיבים

התאימו: כתבו ליד כל מספר את האות המתאימה מהעמודה השמאלית.

1. דמויות	___	**א.** הרגע הכי מותח או מרגש בסיפור

2. מקום	___	**ב.** מה משתבש ומה הדמות צריכה להשיג
3. זמן	___	**ג.** איפה זה קורה, מה רואים שומעים ומריחים
4. בעיה	___	**ד.** מי בסיפור, איך הן נראות ומה הן רוצות
5. שיא	___	**ה.** איך הבעיה נפתרת ומה השתנה בסוף
6. פתרון	___	**ו.** מתי מתרחש הסיפור - בוקר, לילה, עבר או עתיד

14 חלק י"ד – פרק 5 • מאגר המשפטים: סוגות, שכבות וניתוח – היכרות עם המאגר

הקיפו את התשובה הנכונה.

1. כמה פתיחות יש במאגר?

א) 160 ב) 90 ג) 50 ד) 300

2. כמה קטגוריות סוגה יש לבחירה?

א) 8 ב) 10 ג) 12 ד) 14

3. איך מתארים באתר את משפטי התיכון?

א) משפטים ספרותיים רב־שכבתיים ב) משפט קצר מנוקד ג) עברית פשוטה בלי ניקוד

ד) משפט קצר עד 10 מילים

15 חלק ט"ו – פרק 5 • מאגר המשפטים: סוגות, שכבות וניתוח – תשובות אמת/שקר

סמנו ✔ נכון או ✘ לא נכון.

#	משפט	✔ נכון	✘ לא נכון
1	במאגר המשפטים אפשר לסנן משפטים גם לפי שכבת גיל: יסודי, חטיבת ביניים ותיכון.	☐	☐
2	כל משפט במאגר מתאים בו־זמנית לכמה סוגות שונות.	☐	☐
3	המאגר כולל גם משפטי תפנית לאמצע הסיפור, לא רק פתיחות וסופים.	☐	☐

16 חלק ט"ז – פרק 5 • מאגר המשפטים: סוגות, שכבות וניתוח – השוואת שכבות כתיבה

השלימו את המילה החסרה.

1. המשפט 'מי השאיר מפה קטנה בתוך הנעל שלי?' משויך לסוגת _____ .

2. המשפט 'השביל נגמר. הצעדים שלי, משום מה, לא' הוא משפט פתיחה בסוגת הרפתקה ברמת _____ .

3. לעומת משפט היסודי הישיר, משפט התיכון 'השביל נגמר...' משאיר יותר מקום ל _____ של הקורא.

17 חלק י״ז – פרק 5 • מאגר המשפטים: סוגות, שכבות וניתוח – ניתוח והשוואה

הקיפו את התשובה הנכונה.

1. במה המשפט של התיכון מורכב יותר מזה של היסודי?

א משפט התיכון מרמז על כמה פרשנויות אפשריות ויוצר אי־ודאות, ואילו משפט היסודי מציג מצב ברור ומוחשי

ב משפט התיכון קצר יותר ופשוט יותר להבנה

ג אין הבדל משמעותי בין השניים

ד משפט היסודי משתמש במילים גבוהות יותר

18 חלק י״ח – פרק 6 • כתיבה יוצרת: מהרעיון לסיפור שלם – הכרת הכלים והמבנה

הקיפו את התשובה הנכונה.

1. מה הסדר הנכון: פתיחה, אירוע, הסתבכות, שיא, פתרון, סיום?

א שיא, פתיחה, פתרון, אירוע, סיום, הסתבכות

ב פתיחה, אירוע, הסתבכות, שיא, פתרון, סיום

ג פתיחה, שיא, אירוע, הסתבכות, סיום, פתרון

ד אירוע, פתיחה, הסתבכות, סיום, שיא, פתרון

2. קוביות הסיפור באתר משלבות שלושה יסודות - אילו?

א זמן, מקום, רגש ב דמות, מקום, בעיה ג דיאלוג, תיאור, סיום ד פתיחה, שיא, סוף

3. 'לעומת זאת' מבטאת ניגוד, סיבה, תוצאה או תנאי?

א סיבה ב תוצאה ג ניגוד ד תנאי

כרטיס יציאה

האם הצלחתי לבנות סיפור עם פתיחה, התפתחות, שיא וסיום ברורים?

כמה מילות קישור שונות ואיזה סוגי שפה תיאורית (חושים, דימויים) שילבתי בכתיבה שלי?

האם הסיפור שכתבתי מתחבר באופן הגיוני למשפט ההשראה או לקוביות שבחרתי?

איך הרגשתי בשיעור? ☹ 😐 🙂 😀